

ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО: ЩОДО ЗМІСТОВНОГО НАПОВНЕННЯ ТЕРМІНА

МАЛИНОВСЬКА Тетяна Миколаївна - кандидат юридичних наук, доцент, провідний науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблем протидії злочинності Харківського національного університету внутрішніх справ

<https://orcid.org/0000-0002-7713-7617>

УДК 343.9:343.226(477)

DOI 10.32782/LAW.2020.3.14

Рассмотрена правовая природа термина «насилие» как асоциальное явление. Проанализированы понятия «насилие в семье» и «домашнее насилие» как в международно-правовых актах, так и на уровне национального законодательства. Акцентировано внимание на определении понятия «семья» и «члены семьи». На основе мнений и взглядов ученых, исследовавших указанную проблематику, предложено собственное определение термина «домашнее насилие»

Ключевые слова: домашнее насилие, насилие в семье, семья, член семьи, насилие по половому признаку, супруги.

Вступ

Проблема домашнього насильства надзвичайно важлива передусім тому, що сім'я є основою суспільства і має перебувати під особливим захистом держави. Насильство і жорстокість в сім'ї не лише руйнують гармонію і злагоду в ній, а й виступають однією з передумов злочинності в суспільстві загалом.

Держава – основний суб'єкт протидії насильству, оскільки органи державної влади повинні сприяти створенню обстановки неприйняття насильства, вживаючи необхідних заходів та створюючи систему захисту жертв, покарання кривдників і запобігання насильству.

Незважаючи на сучасне нормативно-правове забезпечення у сфері протидії та захисту прав і інтересів осіб, що постраждали від домашнього насильства, а також

на значну кількість наукових праць, присвячених різним аспектам у цій сфері, проблема домашнього насильства не втрачає своєї актуальності. І, у першу чергу, потребує теоретичного осмислення й уточнення та належного обґрунтування категоріального апарату з означеної тематики, зокрема з огляду на неоднозначність термінів «домашнє насильство» та «насильство в сім'ї».

У науковій статті розглянуто змістовну природу терміна «насильство» як асоціального явища. Проаналізовані поняття «насильство в сім'ї» та «домашнє насильство» як в міжнародно-правових актах, так і на рівні національного законодавства. Акцентовано увагу на визначенні поняття «сім'я» та «члени сім'ї». На основі думок та поглядів учених, які досліджували означену проблематику запропоновано власне визначення терміна «домашнє насильство».

Постановка проблеми

Останніми роками в Україні приділяється велика увага проблемам запобігання та протидії домашньому насильству, яке призводить не тільки до втрати найдорожчого для людини – життя та здоров'я, а також завдає великої соціальної та моральної шкоди суспільству.

Сучасний підхід до проблеми домашнього насильства включає, з одного боку, укоріненість цієї проблеми в суспільній свідомості як міжособистісної, а з іншої – виходить з обов'язків держави гарантувати права лю-

дини в усіх сферах життя, у тому числі й у сфері сімейних відносин.

Причини насильства, перш за все, пов'язані з економічною ситуацією, падінням моралі та байдужим ставленням до насильства. Насильство найчастіше вважається приватною справою, і багато жертв не повідомляють про такі випадки до правоохоронних органів. Неповідомлення про факти насильства, у свою чергу, не дозволяє провести розслідування, притягти до відповідальності та покарати кривдника так, як цього вимагає закон. Більшість випадків не доходять до суду, а коли доходять, то злочинці, як правило, отримують мінімальне покарання [1, с.13]. Вдосконалення правової оцінки домашнього насильства багато в чому залежить від усвідомлення громадськістю та самими потерпілими того, що насильство є протиправним явищем, а часто і злочином.

Насильство як асоціальне явище не тільки формує трагічні обставини для багатьох людей, але й створює криміногенні ситуації, які передують кримінальним злочинам проти безпеки, здоров'я і життя людини, що в цілому руйнує фундамент стабільності суспільства.

Для підвищення запобігання домашньому насильству потребує окремого дослідження природа терміна «насильства». Як зауважує А. Блага, «...при розробці основних теоретичних засад запобігання насильству в цілому, та насильству в сім'ї, зокрема, слід виходити з багатовимірного пояснення цього феномену, у якому немає провідної ролі якогось одного чинника чи складника» [2, с. 250].

Стан дослідження

Проблеми попередження домашнього насильства у значній мірі досліджували вчені О. Бандурка, А. Блага, В. Вітвицька, О. Джуза, Л. Завадська, Л. Кормич, Л. Крижна, Н. Лавриненко, І. Лавринчук, К. Левченко, Л. Леонтєва, Л. Левицький О. Матвієнко, Т. Мельник, Т. Мінка та інші, однак попри широке коло наукових досліджень у сфері захисту прав людини від насильницьких злочинів, питання термінів «насильство в сім'ї» та «домашнє насильство» залишається дискусійним.

Метою та завданням статті розроблення власного визначення терміна «домашнє насильство». *Завданням* є аналіз та порівняння термінів «насильство в сім'ї» та «домашнього насильства» в нормативно-правовому визначенні.

Наукова новизна дослідження полягає в обґрунтуванні власного бачення змістовного наповнення терміна «домашнє насильство» на основі думок та поглядів учених, які досліджували означену проблематику.

Виклад основного матеріалу

Поняття «насильство в сім'ї» «домашнє насильство» використовуються в міжнародно-правових актах зобов'язального й рекомендаційного характеру, що існують як на рівні ООН, так і Ради Європи та Європейського Союзу. Серед них необхідно визначити Загальну декларацію прав людини 1948 р. [3], яка вважається головним документом у галузі захисту прав людини. Декларація проголосила принципи юридичної рівності, а також заборону дискримінації за будь-якими ознаками, у т.ч. за ознаками статі. У Декларації про ліквідацію дискримінації щодо жінок 1967 р., яка пізніше, у 1979 р., була замінена однойменною Конвенцією, зазначається, що мають бути вжиті всі належні заходи з метою підготовки громадської думки на напрямки національних прагнень до викоренення забобонів, звичаїв та всіх інших проявів, заснованих на ідеї неповноцінності жінок [4]. Декларація про викорінення насильства щодо жінок 1993р., де визнала насильством до жінок будь який акт насильства, здійснений на підставі статевої ознаки, який спричиняє або може заподіяти фізичний, статевий чи психологічний збиток або страждання жінкам, а також загрози вчинення таких актів, примус або довільне позбавлення свободи, чи то в суспільному, чи в особистому житті. Також у Декларації зазначено, що насильство до жінок охоплює випадки фізичного, статевого та психологічного насильства, яке має місце в сім'ї [5].

Комітет ООН з ліквідації дискримінації щодо жінок під час 11 сесії прийняв Загальну рекомендацію № 19 «Насильство щодо

жінок», у якій чітко визначив, що «насильство стосовно жінок – одна з форм дискримінації, що серйозно обмежує можливості жінок щодо користування правами та свободами на основі рівності з чоловіками». Насильство в сім'ї розглядається як прояв насильства щодо жінок, оскільки непропорційно впливає на жінок, і саме жінки в переважній більшості страждають від цього порушення прав людини [6, с.11].

Організація Об'єднаних Націй визначає, що насильницькі дії в сім'ї представляють усі насильницькі дії фізичного, психологічного і сексуального характеру відносно жінок, здійснені на підставі статевої ознаки особою або особами, які пов'язані з ними родинними і близькими стосунками, від словесних образ і погроз до важких фізичних побоїв, викрадання, загрози каліцтвами, залякування, примус, переслідування, словесні образи, насильницьке або незаконне вторгнення в житло, підпал, знищення власності, сексуальне насильство, зґвалтування в шлюбі, насильство, пов'язане з посагом або викупом нареченої, каліцтва геніталій, насильство, пов'язане з експлуатацією через проституцію, насильство відносно хатніх робітниць та спроби здійснити такі акти повинні розглядатися як «насильство в сім'ї» [6, с.12].

Саме Модельне законодавство ООН покладено в основу Закону України «Про попередження насильства в сім'ї», який був ухвалений Верховною Радою України 15.11.2001 р. (втрата чинності 07.01.2018). Цей Закон гарантував охорону прав членів сім'ї при здійсненні заходів з попередження насильства в сім'ї та визначав організаційно-правові основи попередження насильства в сім'ї; підстави для вжиття заходів з попередження насильства в сім'ї; повноваження органів та установ, на які покладається здійснення заходів з попередження насильства в сім'ї, і джерела їх фінансування; спеціальні заходи попередження насильства в сім'ї; відповідальність за вчинення насильства в сім'ї тощо [7, с.36]. У Законі було надано визначення насильству в сім'ї як будь-які умисні дії фізичного, сексуального, психологічного чи економічного спрямування одного члена сім'ї по відношенню до іншого члена сім'ї, якщо ці дії порушують конституційні права

і свободи члена сім'ї як людини та громадянина і наносять йому моральну шкоду, шкоду його фізичному чи психічному здоров'ю.

Слід зауважити, що при встановленні змістовного наповнення поняття «насильство в сім'ї» концептуально важливими є поняття «сім'я», «члени сім'ї».

Визначення сім'ї надається у ст. 3 Сімейного кодексу України, де сказано: «Сім'ю складають особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки. Подружжя вважається сім'єю і тоді, коли дружина та чоловік у зв'язку з навчанням, роботою, лікуванням, необхідністю догляду за батьками, дітьми та з інших поважних причин не проживають спільно. Дитина належить до сім'ї своїх батьків і тоді, коли спільно з ними не проживає. Сім'я створюється на підставі шлюбу, кровного споріднення, усиновлення, а також на інших підставах, не заборонених законом і таких, що не суперечать моральним засадам суспільства» [8]. І. Тімуш при дослідженні в правовому та соціальному аспекті терміна «сім'я» розглядає його у двох напрямках. Перший напрям правових досліджень полягає у тому, що сім'я не розглядається в юридичному аспекті, «оскільки суб'єктом сімейного права є не сім'я, а конкретні особи (подружжя, діти, батьки)». Соціальна складова підкреслюється широтою критеріїв, що характеризують сім'ю та відмінністю умов існування сімей. Другий напрям правових досліджень полягає у тому, що соціальні відносини регулює саме право, незважаючи на те, що сім'я є соціальною категорією. Тому сімейні відносини набувають правового змісту та стають правовідносинами, що надає сім'ї правового статусу.

І. Тімуш зазначає, що сім'ю у правовому розумінні доцільно розглядати як юридичний зв'язок між фізичними особами. Застосування поняття юридичний зв'язок чітко підкреслює те змістове навантаження, яке вказує на сім'ю як правову категорію та чітко відмежовує юридичне визначення сім'ї від соціологічного. Юридичний зв'язок є нічим іншим як правовідносинами, що виникають між членами сім'ї на визначених законом підставах. Такий зв'язок полягає у наділенні фізичних осіб, які складають сім'ю,

взаємними правами та обов'язками, якими пов'язує (зв'язує) їх закон [9, с.111].

Отже, членами сім'ї можуть бути: подружжя; батьки (мати, батько) й дитина (діти); усиновителі (усиновитель) і усиновлений (удочерена); дід (бабуся) і онук (онука); вітчим (мачуха) і пасинок (падчерка); брати і сестри; фактичні вихователі і вихованці. Членами сім'ї можуть бути визнані також і інші особи, які є родичами і разом проживають. Підкреслимо, що сини і доньки належать до сім'ї своїх батьків і тоді, коли спільно з ними не проживають. Відповідно до Закону України «Про попередження насильства в сім'ї» визначено, що члени сім'ї – це особи, які перебувають у шлюбі; проживають однією сім'єю, але не перебувають у шлюбі між собою; їхні діти; особи, які перебувають під опікою чи піклуванням; є родичами прямої або непрямої лінії споріднення за умови спільного проживання [10, с. 149].

Тлумачення поняття «член сім'ї» дається в п. 6 Рішення Конституційного Суду України від 03.06.1999 р., №5-рп/99, у якому міститься роз'яснення з цього приводу. Конституційний Суд України виходить з об'єктивної відмінності його змісту залежно від галузі законодавства (п.6). Таким чином, на думку Конституційного Суду, визначити єдине поняття «член сім'ї», яке б мало застосовуватися в праві, неможливо, бо кожна галузь права тлумачить це поняття по-своєму, підкреслюючи ті чи інші ознаки сім'ї, які набувають певного значення для інших відносин. На думку І.В. Жилінкової, в основу визначення сім'ї повинні бути покладені лише головні ознаки, через які сім'я розглядалась б саме як юридичний феномен, надає таке визначення «в юридичному визначенні сім'я – це об'єднання осіб, пов'язаних між собою спільністю життя та взаємними правами і обов'язками, що виникають за підстав, передбачених у законі» [11, с. 51]. Дослідниця визначає, що членом сім'ї необхідно вважати як найближчу особу, так і іншу людину, з якою разом живуть або ведуть господарство. Разом з тим, Сімейний кодекс України не включає до членів сім'ї колишнє подружжя, навіть за умови спільного проживання.

Термін «домашнє насилля» вживається в Європейській Конвенції про запобігання та боротьбу з насильством стосовно жінок та домашнім насильством, що була відкрита для підписання 11 квітня 2011 року та підписана від імені України, під домашнім насиллям в якій розуміються всі акти фізичного, сексуального, психологічного чи економічного насильства, що здійснюється у сім'ї або на побутовому рівні або між колишнім чи теперішнім подружжям, партнерами, незважаючи на те, чи проживає правопорушник із жертвою або окремо від неї [12].

Постановою Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 5.09.2007 № 1087 «Про консультативно-дорадчі органи з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання насильству в сім'ї та протидії торгівлі людьми», термін «наси́льство в сім'ї» було замінено на «домашнє насильство». На законодавчому рівні термін був введений Верховною Радою України 07.12.2017 р. при прийнятті Закону України № 2229-VIII «Про запобігання та протидію домашньому насильству», який спрямований на реформування вітчизняної системи запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі. Цим Законом домашнє насильство визнається як діяння (дії або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від місця, що й постраждала особа, а також погрози вчинення таких дій [13].

При цьому діяння визнається насильством лише тоді, коли воно порушує вимоги чинного законодавства і призводить чи може призводити до порушення конституційних прав і свобод члена сім'ї. Домашнє насильство може мати форму як активних дій (нанесення побоїв, знищення майна тощо), так і бездіяльності, тобто пасивної поведінки особи, коли вона не вчиняє дій,

які могла та повинна була вчинити, щоб запобігти настанню шкідливих наслідків (наприклад, ненадання допомоги члену сім'ї, який перебуває у небезпечному для життя становищі).

Зауважимо, що при визначенні домашнього насильства як соціального явища зазвичай вживаються такі терміни: насильство в сім'ї, сімейне насильство, насильство за ознакою статі, домашнє насильство, внутрішньосімейне насильство як еквіваленті, а в ряді випадків поєднуються з поняттям побутового насильства. Саме тому й виникає питання про смислову змістовність і співвідношення зазначених термінів.

На перший погляд, дійсно принципових відмінностей між змістовним навантаженням цих термінів не існує. Однак більш детальний аналіз дозволяє виділити ряд відмінностей. Так, С. Максимов і В. Ревін визначали «побутове насильство» як злочини «на ґрунті конкретно-особистісних, невиробничих відносин, конфліктів, мотивованих неприязню, заздрістю, ревнощами або хуліганськими діями винного, пов'язаного з потерпілим сімейним, або сусідським спілкуванням» [14, с. 27]. З цього ствердження, зрозуміло, що взаємозв'язок «злочинець-жертва» тут не обов'язково передбачає наявність сімейних відносин. Більше того, ми б доповнили це визначення тим, що для оцінки злочину як побутового не потрібно тривалого і стійкого міжособистісного спілкування, як це передбачається при кваліфікуванні домашнього насильства.

Як визначає Ф. Меліков, ключовим словом терміну «домашнє насильство» є слово «домашнє», що відноситься до будинку, тобто його етимологічна суть означає «житло і людей, що живуть у ньому», це можуть бути як члени сім'ї, так і інші особи, стосунки, які склалися у будинку, що означає, територіальна ознака цього поняття є визначальною [15, с. 29-30].

На погляд автора цієї статті, визначальним словом терміна «домашнє насильство» є не обмежене місце здійснення насильницьких дій (будівля чи інша домашня територія), а суб'єкти таких посягань. У цьому випадку «домашнє» – прикметник, який стосується дому, а в цьому аспекті предметом є відно-

сини і юридичний статус осіб, які повніше описуються поняттям сім'ї. Враховуючи, що на одній території можуть проживати декілька сімей і, наприклад, може бути скоєний насильницький злочин між сусідами, але такий злочин не буде розглянуто як домашнє насильство. О. Гумін визначає, що термін «домашнє насильство» дещо нечіткий і не вказує учасників такого насильства, обмежуючи насильницький акт домашньою територією. Поняття «насильство в сім'ї» та «сімейне насильство», що приймаються як синоніми, є розширеними, що містять усі аспекти агресивного примусового впливу, що завдає різні збитки члену сім'ї, і поширені в міжнародних актах [16, с. 496].

Т. Мінка визначає, що для кваліфікації ст. 126-1 Кримінального Кодексу України не має значення, чи проживає правопорушник у момент вчинення діяння в тому самому місці, що й потерпілий. Дуже часто домашнє насильство може відбуватися й після розриву сімейних відносин чи інших стосунків, тому спільне проживання жертви і правопорушника не вимагається [17, с.100].

Саме тому імплементація в масив кримінального закону України поняття «домашнього насильства» як окремого виду кримінального правопорушення викликає чимало наукових дискусій. Насамперед, це стосується дублювання одного і того ж поняття «домашнє насильство» у дещо відмінних інтерпретаціях у положеннях Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» та, зокрема, у КК України. Такий підхід законодавця, з одного боку, видається виправданим, адже має на меті підкреслити особливості домашнього насильства саме як кримінального правопорушення. Хоча, з іншого боку, наявність двох різних законодавчих дефініцій щодо одного й того ж поняття видається таким, що, поперше, суперечить правилам законодавчої техніки; по-друге, певною мірою ускладнює практику застосування відповідних положень КК України; по-третє, не сприяє чіткості ведення статистичного обліку задля кількісної оцінки вчинених кримінальних правопорушень, пов'язаних з домашнім насильством, що, зрештою, не сприяє адекват-

ному плануванню заходів у такому напрямі протидії.

Підводячи підсумок, слід вказати, що зміст домашнього насильства опосередковується через тривалі відносини між близькими людьми, пов'язаними спільним побутом чи родинними зв'язками.

На відміну від злочину, здійсненого незнайомою людиною, домашнє насильство виходить від чоловіка або партнера, дружини, колишнього чоловіка, колишньої дружини, батьків, дітей, інших родичів.

З урахуванням вищевикладеного, можна запропонувати наступне визначення домашнє насильство – це акти умисного систематичного вчинення протиправного фізичного, психологічного, сексуального, економічного впливу на близьких людей, які здійснюються проти їх волі з метою надбання влади і контролю над ними, що призводить до різного роду страждань, розладів здоров'я, емоційної залежності чи погіршення якості життя потерпілої особи.

Література

1. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська конвенція) Довідник для членів парламенту, 2013. - 108 с. URL: <https://rm.coe.int/1680096e45> (дата звернення: 07.09.2020).

2. Блага А.Б. Дослідження соціальної природи насильства – теоретичне підґрунтя для кримінологічного аналізу насильства в сім'ї Порівняльно-аналітичне право № 3-2 2013 247-250 с.

3. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року // Офіційний вісник України. – 2008. - № 93. – Ст.3103

4. Комітет економічних, соціальних і культурних прав : Документ ООН E/C.12/1995/15 від 8 груд. 1995 р. – П. 25.

5. Декларація об искоренении насилия в отношении женщин: Міжнародний документ від 20 груд. 1993 р. – URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_506. (дата звернення 10.08.2020)

6. Моніторинг стану виконання законодавства України щодо протидії насильству в сім'ї. 2001–2011 роки / Кол. авт.:-

О.М. Бандурка, О.Ф. Бондаренко,- В.О. Брижик, та ін.; заг. ред. О.М. Бандурки,- К.Б. Левченко; вступ. слово О.О. Зарубінського. – Х. : Видавництво «Права людини», 2011. – 240 с.

7. Ткаленко О. М. Нормативно-правове забезпечення попередження насильства в сім'ї в Україні: стан та перспективи розвитку Південноукраїнський правничий часопис № 3- 2014 35-38с.

8. Сімейний кодекс України : Закон України від 10.01.2002 № 2947-III. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 21-22. Ст. 135.

9. Тімуш І.С. Визначення сім'ї у юридичній науці. Юридичний вісник. Повітряне і космічне право № 2 (47) Київ. 2018. 109-115с.

10. Череваш О. М. Адміністративно-правова характеристика насильства в сім'ї . Право і суспільство № 6 .- 2011. 147-151с.

11. Насильство в сім'ї (кримінологічний аналіз і запобігання): монографія /- А.Б. Блага. – Х. : ФО-П Макаренко, 2014. – 360с.

12. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами: Міжнародний документ від 11 травн. 2011 URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/MU11251> (дата звернення 10.08.2020)

13. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07.12.2017 № 2229-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2229-19> (дата звернення: 16.06.2020).

14. Максимов С.В., Ревин В.П. Насильственные преступления в сфере семейно-бытовых отношений и проблемы их профилактики: учебное пособие. М., 1993. – 56 с

15. Меликов Ф.А. Уголовно-правовые и криминалогические меры противодействию насилия в семье дисерт. канд. юрид. наук 12.00.08. М. 2017 -181С.

16. Гумін О.М. Кримінологічна характеристика насильства у сім'ї щодо неповнолітніх 2016.- С. 492-499 UKR: <http://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2017/aug/5774/vnulpurn201685074.pdf> (дата звернення 03.09.2020)

АНОТАЦІЯ

Домашнє насильство є однією з розповсюджених форм порушення прав людини. У більшості випадків протиправні дії проти когось із членів родини супроводжуються актами агресії, приниження та жорстокої поведінки. Подібні дії з боку насильника приводять до негативного фізичного, психічного та соціального стану здоров'я постраждалої особи чи кількох осіб, членів цієї родини. Як правило, найбільше страждають від домашнього насильства жінки, діти та люди похилого віку.

Держава – основний суб'єкт протидії насильству, оскільки органи державної влади повинні сприяти створенню обстановки неприйняття насильства, вживаючи необхідних заходів та створюючи систему захисту жертв, покарання кривдників і запобігання насильству.

Незважаючи на існуюче нормативно-правове забезпечення в сфері протидії та захисту прав і інтересів осіб, що постраждали від домашнього насильства, а також на широку кількість наукових праць, присвячених різним аспектам в цій сфері, проблема домашнього насильства не втрачає своєї актуальності. І, у першу чергу, потребує теоретичного осмислення й уточнення та належного обґрунтування категоріальний апарат з означеної тематики, зокрема з огляду на неоднозначність термінів «домашнє насильство» та «насильство в сім'ї».

Метою статті є проведення порівняльного дослідження понять «насильство в сім'ї» та «домашнє насильство», яке використовується як в міжнародно-правових актах, так і на рівні національного законодавства. Здійснити аналіз різних точок зору вчених щодо змістовного визначення понять «насильство в сім'ї» та «домашнє насильство». На основі поглядів вчених, які досліджували означену проблематику, запропонувати власне визначення терміну «домашнє насильство».

Ключові слова: домашнє насильство, насильство в сім'ї, сім'я, член сім'ї, насильство за ознакою статті, подружжя.

Malynovska Tatyana

Domestic Violence: Regarding the Content of the Term

Domestic violence is one of the most common forms of human rights violations. Illegal actions against a family member are in most cases accompanied by acts of aggression, humiliation and abuse. Such actions by the abuser lead to a negative physical, mental and social state of health of the victim or several members of this family. As a rule, women, children and the elderly suffer the most from domestic violence.

The state is the main subject of combating the violence, since the public authorities should assist in creating the environment of non-acceptance of violence, taking the necessary measures and creating the system of protection of victims, punishment of perpetrators and prevention of violence.

Despite the existing regulatory provision in the field of combating and protecting the rights and interests of victims of domestic violence, as well as a wide range of scientific papers focused on various aspects in this area, the problem of domestic violence remains relevant. And, first of all, the categorical apparatus on this topic needs theoretical comprehension, clarification and proper substantiation, in particular, considering the ambiguity of the terms of “domestic violence” and “violence within the family”.

The purpose of the article is to conduct a comparative study of the concepts of “domestic violence” and “violence within the family”, which are both used in international legal acts and at the level of national legislation; to analyze different points of view of scholars in regard to the content of the notions of “domestic violence” and “violence within the family”. Based on the views of scholars who studied those issues, the author has suggested own definition of the term of “domestic violence”.

Keywords: domestic violence, domestic violence, family, family member, gender-based violence, spouses.

17. Мінка Т. Розмежування адміністративної та кримінальної відповідальності за вчинення домашнього насильства. Нац. юрид. журнал теорія та практика 2019 с. 98-101